

POSLEDNÍ POKUS

O ZÁCHRANU

STARÉ KOLKOVNY

NĚKDEJŠÍHO DOMU

KRÁLE VÁCLAVA IV.,

JEHOŽ OSUD

MÁ BÝTI ROZHODNUT VE SCHŮZI SBORU OBECNÍCH
STARŠÍCH KRÁL. HL. MĚSTA PRAHY

DNE 7. BŘEZNA 1904.

min 577
8-

V PRAZE.

Tiskem Edv. Leschingra, — Nákladem „Klubu za Starou Prahu“.

1904.

S 10855

1

3968

Stará kolkovna.

V Dlouhé třídě nalézá se po levé její straně (směrem od náměstí Staroměstského) pod č. 11. (922-I. st.) dům někdejší »Kolkovny«, o jehož dalším trvání nebo zničení rozhodne březnová schůze sboru obecních starších. Výstavný ten dům vyznačuje se znamenitou cenou architektonickou i historickou. Náležel kdysi starožitné rodině Rokycanských a v XV. století králi Václavu IV. Z doby gotické chová ještě v pozadí dvora (v. obraz) pěkný arkýř s původní mnohoúhelnou nohou úplně netknutou, přesto, že hořejší části arkýře jsou bezcenné přídavky ze stol. XVIII. Arkýř ten vedle radničního a karolinského nemá v Praze již ani

jediného soudobého druhu. Mimo to vznáší se nad domem neporušená věž, z daleka patrná (v. obraz titulní). Průčelí budovy je výborným výtvozem pražského baroku a korunováno krásnou prolamovanou attikou. Úměrný dvojitý balkon nad širokým portálem zdoben půvabnou mříží. Není tedy divu, že krásná budova, ze které — budiž to také připomenuto — Svatopluk Čech dal vyjít Matěji Broučkovi na »výlet do XV. století« — stala se předmětem několikerych protestů klubu »Za Starou Prahu«, domáhajících se její zachování.

Odvolávajíc se pak na celou řadu těchto svých podání dřívějších, v nichž názorným způsobem oceněn a vylíčen historický a estetický význam domu č. p. 922-I. t. zv. »Staré kolkovny«, jež z usnesení městské assanační a technické komise zbourán býti má, dovolujeme si tentokrát podrobněji upozorniti i na zhoubné hospodářské následky ukvapeného tohoto usnesení proto, že podepsaný klub činností svou sleduje dvoji účel, tedy nejen zachování starobylého a krásného rázu města, nýbrž i upravení jeho způsobem opravdu moderním, přitom co možná nejméně nákladným. S důrazem proto znovu dovoluje si v účtě podepsaný klub upozorniti na to, že zachovávati starší části města po způsobu vysoce pokročilých měst německých a belgických znamená uspořiti i obyvatelstvu pražskému, ohromnými poplatky již bez tak přetiženému, celou řadu zbytečných oněch investic na bourání města a jeho úpravu dle zastaralých systémů, jež ke všemu obyvatelstvu Prahy na drahnou dobu není s to, přinést žádného materiálního užítku. Naproti tomu poškozením krásného rázu města nenahraditelnou ideální škodu.

Právě tak i nedávno v různých městských komissích usnesené sbourání domu 922-I. jest pro město Prahu finančně a hospodářsky zhoubným podnikem, což dovolíme si tuto následovně prokázati.

Výstavný dům tento zakoupen, jak známo, v nedávné teprv době za značný peníz 474.000 K. Dle bezpečných výpočtů nese dům tento v přítomné době 4procentní úrok z obnosu 480.000 K, kteréžto sumě tedy rovná se skutečná jeho nynější cena. Podle spolehlivých sdělení na slovo vzatých odborníků pak lze za dům ten — i při nejvyšších cenách placených za pozemky okolní — po provedené regulaci docíliti obnos nanejvýše 300.000 K.

Vzniká tedy již tak pro obec ohromná ztráta 180.000 K. Tedy výdej obětován tu je jen proto, aby konsekventně bylo tu provedeno upravení ulice dle zastaralého, pro obec pražskou častokrát velice nevýhodného plánu assanačního.

Na plánu tomto lpí se s houževnatostí lepší věci hodnou.

Vzdor tomu, že nejznamenitější odborníci jakost tohoto plánu jakožto minimální označili, žádajíc podstatné, modernímu duchu a technickému pokroku odpovídající změny, které právě v těchto místech snadno bylo lze provésti a tak i dům č. p. 922-I. zachovati.

Avšak ztráta obce pražské stává se ještě nepříznivější a větší, když uváží se, že ve výstavném domě tomto mohlo by býti výborně umístěno pět nebo šest obecních úřadů neb ústavů, pro kteréž, jsou-li umístěny v nemovitosti obci náležející, možno žádati za příslušný odpis daně.

Jak nevýhodné pak pro obec jest najímání místnosti úřední v domech soukromníků, ilustruje drasticky fakt, že za jediný »Živnostenský soud«, který byl dříve umístěn jen v malé části domu č. p. 922-I., a sice v I. poschodí v místnostech na ulici vedoucích, zapláceno v Platýze nájmu 12.000 K, jichž výdej poplatníkům pražským zcela dobře mohl býti uspořen.

Do nedávna pak byly v domě tomto umístěny v I. poschodí ještě úřadovny potravní daně, pro něž není dosud žádných jiných stejně vhodných místností, avšak i vedle tohoto úřadu mohl by tu býti umístěn pohodlně popisný úřad, vojenská taxa a popisný referát. Vždyť sám měst. stavební úřad, byv presidiem měst. rady vyzván k naznačení vhodných místností pro tyto úřady v domech obecních, jako jedinou vhodnou místnost po ruce jsoucí označil č. p. 922-I. Poukázal však zároveň na okolnost, že dům tento má býti z usnesení assanační komise sbourán.

Za takových okolností bude ovšem nutno již vzhledem k blížící se rekonstrukci staroměstské radnice — hledati místnosti v domech soukromých, což bude spojeno nejméně s nákladem ročních 30.000 K, pravděpodobně i větším, neboť jen za umístění úřadu vojenské taxy požadováno prý v málo vhodných lokalitách 3. posch. ji-

stého soukromého domu 9000 K. Při tom ale třeba uvážit, že umístění popisného úřadu a popisného referátu v jedné budově jest pro pražské poplatnictvo neodkladnou potřebou, ba nezbytností.

Stává se co chvíli, že občan v úřadech těchto, nyní na různých místech dislokovaných, ztrácí mnoho drahocenného času, ba že je až příliš častým zjevem, že žadatel bývá poslán z »popisního úřadu« do vzdáleného popisného referátu, odtud opět — do podacího protokolu na radnici, pak znovu nazpět, odkud přišel, kdež dovidá se teprve, že akta, jichž příslušnou značku si opatřil, opět do jiného úřadu, na jiné místo dislokovaného, byla zaslána.

Podobným sem a tam posiláním obecnstva vzrůstá nevole poplatnictva, které tyto nedostatky daleko tížeji nese, než imaginární nedostatky příští zvýšené komunikace, jež na různých místech teprve pro budoucí léta se očekává, která dosud ale nestává, a kdož ví, zdaž vůbec se dostaví.

A tak zboření jediného tohoto domu — v němž by úřady městské na drahá léta, — zejména ale v době rekonstrukce radnice —, výhodně a levně by mohly býti umístěny — jeví se jako flagrantní případ naprosto nedostatečné péče o obecní finance a pohodlí občanstva, neboť, jak z uvedeného na jevo jde, celá řada místností za drahé peníze bude muset býti najímána, což velikou ztrátu 180.000 K na pozemku na novo značně zvyšuje. Jde tedy o částku, již při nynějším skrytém deficitu a při nevíli obecnstva a poplatnictva pro stále rostoucí výdaje a poplatky svědomitému zástupci poplatnictva stěží lze jako účelnou a nutnou obhájití.

Avšak ani na těchto výdejích není ještě dosti.

Dle dobrozdání na slovo vzatých odborníků jest i po zboření domu č. p. 922-I., regulování 5 protějších domů č. p. 613.—617. naprosto nutností a otázkou času.

Ne snad jen proto, že domy tyto jsou stavebně úplně špatné, umělecky bezcenné, nevzhledné a i zdravotně naprosto závadné, ale zejména proto, že domy tyto nelze znovu více zastavěti pro přílišnou jejich mělkost.

Bylo by pak hotovou satirou, kdyby právě tyto nevzhledné, nečisté, stavebně úplně chatrné domy měly péči města zůstatí státí, jsouce zachovány témitěž činiteli, kteří jindy pod heslem »přič se starým, nezdravým haraburdím« bořili v Praze vysoce cenné, historicky a umělecky cenné památky (stará praelatura, celá severní fronta staroměstského náměstí, krásné domy na Vaječném trhu, loubí pražská a j.).

Vzhledem však k tomu, že parcely tyto jen stěží bude lze zastavěti, bude obec sama během nedlouhého času nucena dříve neb později domy tyto znovu regulovati a částečně vykoupiti, což bude mítí v zápětí ne právě snadné jednání s majiteli sousedních větších pozemků, aby část těchto parcel k svým pozemkům si přikoupili.

K čemuž ovšem majitelé těchto domů nucení býti nemohou.

Jak z uvedeného jde na jevo, má obec pražská tímto způsobem vyhlídku hned na dvojí velice nákladné upravení a to v ulici, jež nemá a nebude míti v dohledné době značnější komunikace.

Bude se ovšem namítati, že nyní navržená regulace *jediná* odpovídá stávajícímu plánu assanačnímu, od mnohých činitelů na škodu obce za nedotknutelný požadovanému. Známo pak, že pan referent assanační kanceláře dovede vždy nejčernějším způsobem vyličiti osudné následky jakékoliv změny assanačních plánů a nerušeného postupu prací assanačních.

Než zkušenost doby nejnovější ukázala, jak málo podstatné jest takové vyličování.

Když totiž před léty jednalo se o přijetí čar uměleckou kommissí na upravení okolí staroměstské radnice navržených, nebyly čáry tyto přijaty z důvodů právě uvedených. A to vzdor tomu, že změny navržené byly nejznamenitějšími odborníky českými v tehdejší umělecké kommissi městské tak nezištně a obětavě pracujícími. Jak známo, nepřijetí tohoto návrhu bylo jedním z hlavních důvodů resignace umělecké komise, jež měla v zápětí tolik nepřijemností pro správu obecní a veliké vzrušení veřejnosti české.

Vyličeny tehdy zhoubné následky těchto změn pro všecken další zdar assanace a hlásáno i ohrožení zájmů celého Starého města.

Když pak nyní před krátkou dobou opět jednáno o znovu-upravení okolí radnice vzhledem k zamýšlené její rekonstrukci, ukázalo se, že jest nezbytné akceptovati aspoň přibližně právě ony, před několika léty zamítnuté čáry umělecké komise.

Tentokráte ale už bez poškození onoho organického postupu prací assanačních, ba přímo na jejich prospěch!

Vzhledem k tomu pak, že jedině kompetentním a povoláním činitelem, totiž »regulační kanceláři pro upravení Starého a části dolního Nového města« byly vypracovány vzorné návrhy na upravení této části »Dlouhé třídy« a sice se zachováním domu č. p. 922-I. — hospodářsky nanejvýše účelným a estheticky nezbytným — má podepsaný klub za povinnost, vysloviti se způsobem co nejrozhodnějším pro takto navržené upravení této části města, *jedině* odpovídající moderním názorům a hospodářským potřebám Prahy. I ve vnějším esthetickém ohledu návrh tento vzorně jest upraven, neboť regulační kancelář na základě spolehlivých informací (arch. Sakař) vyzdobila i stranní fačadu, povstalou částečným odkrytím domu č. p. 922-I. a sice tím způsobem, že v přízemí opakuje krásný motiv dvojitého portálu s dvojím balkonem a mříží zdobeného. V prvním, druhém a třetím patře rovněž šťastným způsobem využito krásných motivů hlavní fačady, střecha

pak ozdobena mansardou a přiléhající k ní attikou, vásami zdobenou, působí mohutně a velice dekorativně i **na značnou dálku**. Malebný výstupek, takto povstávající, tvoří tu krásný prospekt již od severovýchodní strany náměstí staroměstského dobře viditelný.

Mimo to i výborným způsobem odstraněna i monotonie rovných čárkových linií domů nově sem navržených.

Způsobem tímto prostranné sály domu toho, již dosti světlé, získají znovu na svém osvětlení. Zřízením pak dvou dalších krámků i dům sám na své výnosnosti.

Z důvodů právě uvedených má podepsaný klub za občanskou svou povinnost vysloviti se **co nejdůrazněji** pro zamítnutí návrhu assanační komise a kanceláře a žádati v hospodářském i esthetickém zájmu:

Slavný sbore, račiž usnesení různých komissí na sboření domu č. p. 922-I. **zrušiti a zamítnouti náklad na bourání domu č. p. 922-I.** Dům ten budiž naopak dle původního návrhu kanceláře pro regulaci Starého města a dolního Nového města (arch. Sakaře) (varianta 20) zachován u užit k účelům obecním. Naproti tomu buďtež v zájmu užívání Dlouhé třídy sbourány nevzhledné domy č. p. 613.—617., **čimž bude uspořen dvoji náklad** na upravení této ulice.

Za domácí radu klubu „Za Starou Prahu“:

Architekt **Bohumil Štěrba,**
předseda.

Prof. Dr. **F. Goll,**
místopředseda.

Dr. **Luboš Jeřábek,**
místopředseda.

